

prima instanță: M. Diaconu
instanța de apel: A. Panov, M. Moraru, A. Minciuna

nr. 2ra-1818/16

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea, Ala Cobăneanu,
Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către de avocatul Prodan Lilia în interesele lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Savencova (Moroz) Elena împotriva lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina cu privire la atribuirea bunului în schimbul unei sulțe,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Moroz Nicolae și Moroz Valentina și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 mai 2014 și împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016,

c o n s t a t ă

La 01 august 2013 Savencova (Moroz) Elena a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina cu privire la atribuirea bunului în schimbul unei sulțe.

În motivarea acțiunii a indicat reclamanta că conform certificatului nr. 0007059 seria TS eliberat de Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău la privatizarea locuinței din mun. Chișinău, str. Codrilor 10, ap. 1-A, au participat Moroz Valentina, Moroz Nicolae, Savencova (Moroz) Elena și Moroz Andrei.

Sușține că conform contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 155 din 10 ianuarie 2006 Moroz Elena și Moroz

Andrei sunt proprietarii a cîte $\frac{1}{4}$ cotă-parte a locuinței din mun. Chișinău, str. Codrilor 10, ap. 1-A.

Indică că ulterior în familie au apărut neînțelegeri, pîrîtul Moroz Nicolae permanent era în conflict cu soția sa, o maltrata iar ulterior a și alungat-o de acasă cu copilul minor și fără careva surse de întreținere.

Astfel, indică reclamanta că din aceste considerente a fost nevoită să se adreseze în instanță cu cerere pentru desfacerea căsătoriei.

La 15 mai 2006 prin hotărîrea Judecătorei Buiucani căsătoria a fost desfăcută și copilului minor a rămas la întreținerea mamei.

Ulterior, indică reclamanta că a încercat să locuiască cu copilul în apartamentul care le aparține și lor cu drept de proprietate, însă fără succes, fiind astfel nevoiți să închirieze o locuință pentru a supraviețui.

Indică reclamanta că la 15 august 2009 s-a recăsătorit cu Braba Alexei. Din căsătorie s-a născut la 11 mai 2010, fiica Barba Anastasia.

Ulterior, reclamanta s-a adresat cu acțiune privind modul de împărțire a bunului proprietate-comună - apartamentul nr. 1-A, din mun. Chișinău, str. Codrilor, prin vânzarea la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

Prin hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 08 noiembrie 2011, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Moroz Elena împotriva lui Moroz Valentina și Moroz Nicolae cu privire la vânzarea bunului imobil și distribuirea prețului proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre coproprietari.

Invocă reclamanta și prevederile art. 361 Cod Civil în conformitate cu care împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar. Dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

Vis-a-vis de cele enunțate ține să precizeze reclamanta că pîrîții nu sunt de acord cu împărțirea în natură a bunului imobil proprietate comună pe cote-părți, respectiv, vânzarea bunului imobil în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei nu este posibilă.

Cere Savencova (Moroz) Elena atribuirea bunului în schimbul unei sulte.

Prin hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 15 mai 2014, s-a admis integral acțiunea înaintată de Savencova (Moroz) Elena și s-a atribuit apartamentul nr. 1-A, din mun. Chișinău, str. Codrilor lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina în schimbul unei sulte, în mărime de 422 350 lei, în favoarea reclamantei Savencova (Moroz) Elena, care urmează a fi încasată în mod solidar de la Moroz Nicolae și Moroz Valentina.

S-a încasat, în mod solidar de, de la Moroz Nicolae și Moroz Valentina în beneficiul Elenei Savencova (Moroz) suma de 150 lei cu titlu de taxă de stat și suma de 2500 lei – cheltuieli de asistență juridică, în total suma de 2650 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 s-a respins ca nefondat demersul reprezentantului apelanților Moroz Nicolae și Moroz Valentina, avocatul Prodan Lilia, de ridicare a dosarului de la examinare și remitere pentru efectuarea expertizei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016, s-a respins apelul declarat de către Moroz Nicolae și Moroz Valentina ca neîntemeiat și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 mai 2014.

La 16 mai 2016 avocatul Prodan Lilia în interesele lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina a declarat recurs împotriva încheierii și deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a apreciat toate probele prezentate, nu a stabilit circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii, a interpretat în mod eronat normele de drept material și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Indică că, conform art. 58, 60 și 61 Codul Familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Drepturile și interesele legitime ale copiilor sânt apărate de către părinții lor.

În consecință, indică recurenții că instanțele și-au întemeiat concluziile pe un act care nu putea fi apreciat drept probă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 16 mai 2016 în termen, în cazul în care decizia motivată a instanței de apel din 17 februarie 2016 a fost expediată în adresa părților abia la 03 martie 2016, iar dovada de recepționare a acesteia la materialele cauzei lipsește (f.d. 190).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în

măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul constată că soluția instanței de apel nu conține o analiză și argumentare clară a tuturor circumstanțelor cauzei.

De altfel, aprecierea probelor a fost efectuată arbitrar, rezultând din conținutul deciziei contestate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Din materialele pricinii s-a constatat că conform certificatului nr. 0007059 seria TS eliberat de Direcția Generală Economie, Reforme și Relații Patrimoniale a Consiliului municipal Chișinău la privatizarea locuinței din mun. Chișinău, str. Codrilor 10, ap. 1-A, au participat Moroz Valentina, Moroz Nicolae, Savencova (Moroz) Elena și Moroz Andrei.

Conform contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 155 din 10 ianuarie 2006 Moroz Elena și Moroz Andrei sunt proprietarii a câte $\frac{1}{4}$ cotă-parte a locuinței din mun. Chișinău, str. Codrilor 10, ap. 1-A.

La 15 mai 2006 prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani căsătoria a fost desfăcută și copilul minor a rămas la întreținerea mamei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 noiembrie 2011, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Moroz Elena împotriva lui Moroz Valentina și Moroz Nicolae cu privire la vânzarea bunului imobil și distribuirea prețului proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre coproprietari.

Ivocînd ilegalitatea acțiunilor nominalizate Savencova (Moroz) Elena cere atribuirea bunului în schimbul unei sulțe.

Fiind investită cu judecarea prezentei pricini, Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău prin hotărîrea din 15 mai 2014, a admis acțiunea integral.

Judecînd apelul, instanța de apel prin decizia din 17 februarie 2016, a respins apelul declarat de către Moroz Nicolae și Moroz Valentina ca neîntemeiat și a menținut hotărîrea primei instanțe, considerînd că aceasta este întemeiată și legală.

La caz instanța de recurs constată, că decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavînd putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul existent la dosar, precum și normelor de drept ce reglementează acest aspect, fapt ce contravine prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (5) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Or, analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, chinchisă și fermă, și să aibă putere de convingere.

În conformitate cu art. 121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Cu referire la normele de drept citate, instanța de recurs reține că aprecierea cuantumului sultei în mărime de 422 350 lei, în baza raportului de expertiză Seria BB 001655 din 24 septembrie 2010, este una eronată.

Or, instanța neîntemeiat a admis ca probă raportul de expertiză Seria BB 001655 din 24 septembrie 2010, fără a ține cont de prevederile imperative ale legii.

În acest sens Colegiul relevă că, instanța de apel urma să dea apreciere acestui înscris în virtutea prevederilor art. 121 CPC și art. 130 CPC înainte de a reține raportului de expertiză Seria BB 001655 din 24 septembrie 2010 în copie-xerox, spre examinare și cercetare, urma să verifice veridicitatea și relevanța acestuia la caz.

În cumulul celor menționate, Colegiul denotă faptul că instanțele nu au ținut cont nici de faptul că raportul de expertiză enunțat a fost întocmit în anul 2010 și ține anume de acea perioadă or, politica pieții imobiliare este variabilă, respectiv concluziile expertului expuse în anul 2010 nu puteau fi apreciate drept relevante și plauzibile la situația din anul 2014, și puse drept bază la hotărârea contestată.

Drept urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că argumentele aduse de Moruz Valentina și Moruz Nicolae și-au găsit confirmarea în cadrul examinării prezentului recurs.

Privitor la recursul declarat împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016.

În ședința de judecată a instanței de apel din 17 februarie 2016 avocatul avocatul Prodan Lilia în interesele lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina a solicitat ridicarea pricinii de examinarea și remiterea pentru efectuarea expertizei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 s-a respins cererea avocatului Prodan Lilia în interesele lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina cu privire la ridicarea pricinii de examinarea și Prodan Lilia în interesele lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina (f.d. 185, 186,)

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu art. 429 alin. (2) CPC, încheierile date în apel pot fi atacate cu recurs numai o dată cu decizia, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs și când încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

Împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face

recurs.

În conformitate cu art. 148 alin. (1) CPC, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Conform art. 159 alin. (1) CPC, în cazul când raportul de expertiză nu este suficient de clar sau este incomplet, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, ori când apar noi întrebări referitor la circumstanțele examinate ulterior, instanța judecătorească poate dispune, la solicitarea părților, iar în cazurile prevăzute de prezentul cod, și din oficiu, efectuarea de către același expert sau de un altul a unei expertize suplimentare în condițiile art.148.

Din acțiunea înaintată rezultă că, reclamantul solicită atribuirea bunului în scimbul unei sulte.

Respectiv, pentru justa soluționare a cauzei este necesară stabilirea cu certitudine a costului bunului litigios și anume apartamentul nr. 1 A situat în municipiul Chișinău, str. Codrilor, 10 (nr. Cadastral 0100510.105.01.056).

În conformitate cu art. 261. lit. d), la cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească poate suspenda procesul în cazul în care a dispus efectuarea unei expertize.

Astfel, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ilegală și neîntemeiată încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 și reține că consideră necesar demersul privind dispunerea efectuării expertizei.

Or, instanța de apel nu urma să respingă demersul privind numirea expertizei din considerentul că apelanții nu au prezentat actele necesare pentru efectuarea expertizei, dar urma să pună în sarcina Oficiului Cadastral Teritorial prezentarea actelor solicitate.

În susținerea celor indicate vin și prevederile art. 8 alin. (4) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998, nici o autoritate nu va putea cere transmiterea originalului registruului bunurilor imobile. La solicitarea instanței de judecată, originalele filelor registruului bunurilor imobile vor putea fi prezentate în ședința de judecată. Copii ale filelor registruului bunurilor imobile (autentificate de oficiul cadastral teritorial) se eliberează instanței de judecată, procurorului sau organului de urmărire penală și executorului judecătoresc, la cererea acestora, fără plată.

Ca urmare, instanța de apel urma să țină cont și de natura actelor solicitate și modul de eliberare a acestora respectiv, dosarul de inventariere tehnică și dosarul cadastral, în original, a bunului imobil apartamentul nr. 1A nr. cadastral 0100510.105.01.056 amplasat în mun. Chișinău, str. Codrilor, 10, care nu puteau fi eliberate participanților la proces fără solicitarea instanței.

Din considerentele menționate și având în vedere că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural, erori care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa încheierea și decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecători.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o decizie întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, art. 427 lit. b) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către avocatul Prodan Lilia în interesele lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina.

Se casează încheierea și decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Savencova (Moroz) Elena împotriva lui Moroz Nicolae și Moroz Valentina cu privire la atribuirea bunului în schimbul unei sulțe, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Oleg Sternioală

Galina Stratulat